

ETIM. Resta ferm, i en els detalls, ja quasi complet i satisfactori el que podem extractar de l'art. dedicat a *Llaguarres* en *E.T.C.* II, 100: «Llaguarres és nom inseparable de *La Quar* i de *La Corriu*, del Cardener, anomenat *illa Curriz* a l'Acta C. SdÜrg., amb el sufix *-itz* [veg. infra]. A la mateixa Acta SdÜrg. el nom de *la Quar* apareix en la forma *Illacorre*, idèntica a la del nom de *Llaguarres* en el doc. de 996 (*Illacorre*: el més antic d'aquest). En tots tres casos és probable que la síl·laba *il-* no tingui altre fonament que una identificació arbitrària, per part dels notaris, amb l'article *illa* = cat. *la* identificació en el cas de *La Quar* i *la Corriu* fou consagrada per la llengua viva, en no palatalitzar la *l-*, però que no fou consagrada per aquesta en el cas de *Llaguarres*. Qualsevol que sigui l'origen de l'element *LAK-* en els tres noms [veg. allí a *Llaguarres*], de tota manera és clar que havia ser-los comú, i en la forma indicada, més o menys exactament».

LA CORRIU

Llogaret amb parròquia entre el Solsonès i el Berguedà, te. Guixers, a 2/3 del camí de Berga a St. Llorenç de Morunys, però en els rocósos vessants de la Serra d'Ensija, a 1200 alt. (uns 25 k. dret O. de La Quar).

PRON.POP.: *lə kuɾiɯ*, oït a Guixers, 1931 (exc. 175). Informació útil en C.A.Torràs, *Pir.Cat.* VIII (veg. l'índex); *G.G.C.*, Lda.; *Nomencl. Lda* (A.P.T.) p. 52; i *N.C.E.C.*

MENCIONS ANT. 839: *Illà Curriz* (Acta SdÜ; id. còpia *S.XII Curriz* en el Capbreu, ed. P.Pujol, nº80); 982: «*ipsa Currize*» (P.Pujol, *Doc. Vg.Urg.*, p. 9).

ETIM. M-Lübke (*BDC* XI, 25 i 5), es limitava a posar *La Corriu* (i *La Quar*) entre els noms d'origen obscur. El que embarassava més a ell i als seus primers tempteigs era la terminació *-iu* en un nom en aparença femení, que impedia equiparar-lo amb *Caborriu Talorü*, i amb el radical *Correà*, tots ells NLL pròxims. Aviat vaig assenyalar la connexió amb *la Quar* (supra, i *E.T.C.* I, 56, 112, 163, II, 33 i *DCEC* I, 89p, *DECat.* s.v. *cota*), car essent nom pre-romà s'obria la possibilitat d'alguna explicació pre-romana per al sufix. En efecte es pot tractar d'una de les formes revestides pel sufix bascoide *-tz*, tan comú en la toponímia del P.Basc: recordem *Biarritz*, *Lakoikitz*, etc. i ben representat, en NLL del Nordest català (cf. *E.T.C.* I, 163ss.).

També és segur que existia en l'aquità (membres de la família ibero-basca), on justament trobem testimonis de noms ben semblants a *Lacorritz*, documentats allí en antiquíssimes inscripcions: *Bai-corriso* (variants *-corriso* i *-gorixi*) (Whatmough, *Dial.of.Anc. Gaul*, 86, p. 100); i el cas és que el 2n. component d'això es repeteix en un altra de ben estudiada:

Heraus-corritse-be, trobada (segons crec) a Tardets si bé també estudiada per Sacaze en la *Revue de Comminges*.² També en parla Whatmough, fent notar amb raó que al primer membre es repeteix en *Herausoni* d'una altra inscripció; per tant queda clar que cal veure-hi un compost, analitzant *Heraus + corritse + be*. Com que va amb el llatí *fano* (datiu o locatiu de *fānum* 'temple') és de creure que *Corritse* igual que *herausoni*, siguin noms de déus aquitans; i és raonable, doncs, Mitxelena en interpretar tot plegat com '(dedicat) al verro diví de color vermell' (*Textos Arc. Vcos.*, p. 19); en efecte *heraus* resta avui mot viu en el dialecte basc benavarrès amb el sentit de 'verro'; i *gorri* 'vermell'.

Explicació lluminosa per a qualsevol que es recordi de les històries mitològiques de la Bíblia i de l'Antiguitat greco-romana sobre Baal i altres ídols adorats amb figura d'un gran verro o porc sanguinari, que exigeix grans holocausts o monstruosos sacrificis: sinistre senglar que es rebolca en un toll sollat d'aigua roja o sangonosa. Llavors aquest *heraus (-soni)* hi aniria combinat amb el basc comú (també iber) *gorri* 'vermell'.

Combinació amb *GORRI*, que ja se m'ocorregué, a prop de *Lasquarri* i *Llaguarres*, i fins de *La Corriu*, si bé en *E.T.C.* I, 112, hi oposava com un greu obstacle la *-k-* de les mencions antigues *Llaguarres* i els altres, una *k* que en *Lacorri/La Quar* i en *Lacorriu* resta fins a la forma moderna. Ara bé en els noms aquitans hi havia de *-k-* una explicació clara i simple en la fonètica combinativa del basc (comprovada també en ibèric): és norma general allí que la *g-* es torna *k* darrere *-s*, *-z*, *-ts* (fet ben conegut, cf. Mitxelena, *Fon.Hi.Vca.*, etc.) i en molts NLL bascoïdes del nostre Nordoest; paral·lel a *-z+d- >zt* i *z+b > -zp-*: *Legazpi*, *Lezpe* (*E.T.C.* I, 197 etc.) així ho tenim també en *Lasquarri* que explico allí mateix per *alats* 'rierol' + *gorri*. Aquí, en canvi, no hi hauria aquesta condició, no havent-hi sibilant, d'on el meu escepticisme

Tanmateix calia persistir en una explicació altra-ment tan convincent. Les condicions de l'ensordiment no és raonable pretendre que en el paleo-basc extrem-oriental del nostre Nordoest es limitessin als termes ben comprovats en el basc actual. I aquí hi podem albirar una explicació causada per la forma del primer component. És versemblant que tal ensordiment es produís també darrere altres consonants sordes —suposant que el primer membre terminés en una sorda. Majorment puix que també tenim *-corritse*, en l'altre compost en *Bai-* assenyalat per Whatmough, si bé en lleus variants: *Baicorritso*, *-ixo*, i en part amb la *-g-* etim.: *Baigorixi*. Aquí el primer component em sembla el mot ibèric *BAIKA* establert per Mz.Pi. com ètmon del cast. *vega*, *bega*, port. *baiga* 'hort'; (del bc. *ibai* 'ribera' més el sufix *-ka-*